

ate se plačuje
po 20 vinarjev od garmond-
vrste za vsakokrat.

MIR.

Vsakemu svoje! — Slovenci! Ne udajmo se!

Velja:

za celo leto 4 krone (2 gld.)

Denar naj se pošilja pod
napisom:

Upravništvo „Mira“
v Celovcu,

Vetrinjsko obmestje št. 26.

Naročnina naj se plačuje
naprej.

Leto XXII.

V Celovcu, 31. decembra 1903.

Štev. 53.

Vsem dragim rojakom, naročnikom,
dopisnikom in bralcem „Mira“ želi srečno
novo leto

uredništvo in upravništvo „Mira“.

Vabilo k naročbi.

Kdor le količkaj zasleduje javno življenje, spoznati mora, kako važni so zlasti v naših razburkanih časih dobri časniki, ki se vojskujejo zoper mnoge laži, katere trosijo nasprotniki naše cerkve in našega národa vedno bolj drzno med ljudstvo, — se neustrašeno potegujejo za resnico in ljudstva teptane pravice! — Pri nas na slovenskem Koroškem liberalni nemškutarski nasprotniki, katerim so na razpolago mnogi pripomočki, ljudstvu na vse mogoče načine vsiljujejo liberalne nemške časnike in žalostno, slovenski pisano pokveko „Štajerca“. S tem hočejo Slovincem, zlasti slovenskemu kmetu, vzeti stari svetinji, kateri spoštovati so nas učili predniki naši, vero in pa národnost!

Da krivi nauki, ki se po nasprotnikih trosijo med ljudstvo, Slovincem ne prinesó sreče in boljših dnij, to nas uči vsakdanja skušnjava. Zoper sovražno rovanje proti nam pa se moramo braniti z razširjanjem dobrih časnikov! Zato ob bližajočem se novem letu pozivljamo vse svoje rojake, vse, ki so si še ohranili le nekoliko ljubezni do slovenskega národa, do mile domače govorice: **Razširjajte in podpirajte „Mira“!** Pridobivajte „Mira“-u novih odjemalcev, naročnikov ter bralcev; marljivo mu dopisujte, privabite mu vedno več novih prijateljev in podpornikov, zahtevajte „Mira“ po gostilnah, kamor zahajate! Če v tem oziru vsakdo stori svojo dolžnost, mora se utrditi moč dobrih, omejiti vpliv slabih časnikov!

Naročnina, ki stane za celo leto **4 krone**, za pol leta **2 kroni**, naj se blagovoli pošiljati naprej. Pri naročilih naj se nanašanja, je li kdo star ali nov naročnik.

Na delo torej znova, vedno zvesti geslu: Vse za vero, dom in cesarja!

Uredništvo in upravništvo „Mira“-a.

Dežela neverjetnostij.

Iz Prevalj.

V naši prečudni deželi je kraj, Leše po imenu, znan po svojih premogokopih, a v novejšem času je še bolj zaslovel radi svoje „vzorne“ šole. Ta šola pa je vam tudi cvet naprednega koroškega šolstva! Šola je dvorazredna in dvojezična; obiskujejo jo samo slovenski otroci. Da je lansko leto v drugem razredu poučeval trd Nemec, to še ni nič kaj čudnega, pri nas nekaj navadnega; da pa so letos tudi v prvi razred poslali poučevati Nemko, to se je pa že našim ljudem zdelo malo čudno. — Otroci pridejo v šolo, učiteljica tudi in prične se veliko „kulturno“ delo. Radovedno upirajo otroci v učiteljico svoje oči, to jim je čisto nova prikazen. Učiteljica odpre svoja usta in izpregovori, otroci napejo svoja ušesa in poslušajo, a kaj je to? Čisto tuja, popolnoma neznaná govorica. Poslušajo še bolj pozorno, a ne razumejo besede. Učiteljica povzdigne

svoj glas, otroci še bolj napnó svoja ušesa, pa nič ne pomaga, učiteljica ne umejo. Učiteljici pojema potrpežljivost, začne kričati; otroci odprejo tudi svoja usta in zijajo, pa tudi to nič ne pomaga, vse zastonj, učiteljica ne morejo razumeti. Strah in groza jih preletava. Kaj bo, kaj bo?

Drugi dan se ponavlja tista komedija in tako dan za dnevom. Otroci so vsi plašni in zbegani. Tuje učiteljice se bojijo; kakor kakšna pošast jim je zmirom pred očmi, celo ponoči jih straši, ne morejo mirno spati. Stariše začne skrbeti. Tako ne sme iti več dalje. Napraviti se mora red. Vse je nevoljno.

Najprej stopi na noge občinski zastop; pritoži se na deželni šolski svet, pa brez uspeha. Na to g. župan od deželnega šolskega nadzornika brzoglavno zahteva takojšnje spremembe, pa — brez uspeha. Ljudstvo postaja vedno bolj nevoljno. Vrši se protestni shod. Pritožba pošlje se na Dunaj; državni poslanec g. Žitnik interpelira g. naučnega ministra, tudi — brez uspeha. Učiteljica sama uvidi brezuspešnost svojega dela, pri vseh šolskih inštancah od nadučitelja do deželnega šolskega nadzornika zatrjuje svojo nezmožnost do slovenskega jezika in prosi za premeščenje, pa — brez uspeha. Vsi slovenski časniki pišejo o teh kričečih razmerah, ves svet se zgraža, vse — brez uspeha. Že se bliža drugi mesec šolskega leta svojemu koncu in na šoli v Lešah se še vedno poučuje samo nemški — brez uspeha. Zadnje dni je učiteljica izostala, vsak dan jo otroci pričakujejo v šoli, pa doslej — brez uspeha. To se godi v „kulturni“ napredni deželi Koroški!

Deželni šolski nadzornik Palla, kaj delaš? Ali ležiš na svojih ušesih, da ne slišiš ljudskega glasú, ali imaš zavezane oči, da ne vidiš teh kričečih razmer? Kako dolgo še bodeš nas trpinčil, kako dolgo se igral z našo potrpežljivostjo?

Nemški „schulverein“ na delu.

Nemški „schulverein“ je poslal vsem nemškim okrajnim odborom, občinam in branilnicam, in v svoji predrznosti tudi slovenskim posojilnicam, oklic, naj podpirajo z izdatnimi darovi národni boj društva. Nemški „schulverein“ je dosedaj nabral 3,111.146 kron za občine, ležeče na jezikovni meji, ki se nahajajo v „nevarnosti“, v 116 občinah je vzdrževal nemške šole, v 150 občinah je ustanovil, oziroma vzdrževal otroške vrtnice, v 269 občinah je omogočil zgradbo novih šolskih poslopij, v 682 krajih, ki se nahajajo v „nevarnosti“, je naklonil podpore za nabavo učil, za božične darove in druge namene.

Imamo zapisnik darov, iz katerega posnamemo, kako bogate Judeževe groše je pošiljalo nemško šolsko društvo na Koroško. Ta izkaz nam priča o žalostni resnici, da je na Koroškem le malo šol, katere bi ne bile že dobile kako podporo od „schulvereina“. Po stanju od 31. dec. 1902 so dobile šole v okrajnem glavarstvu: Beljak 27.317 K, Šmohor 16.242 K, Celovec 53.166 K, Št. Vid 1908 K, Velikovec 36.902 K, Volšberg 2420 K. Razun tega še „raznih podpor“ 21.766 K, vkup tedaj 159.721 K, katere svota se je uporabila za to, da se koroškimi Slovincem ukrade to, kar jim je Bog dal: beseda materina, lepa govorica slovenska, in ž njo tudi živi verski čut!

Nemci, ki se toliko bahajo s svojo mogočnostjo, ki pravijo, da se bojé samo Boga, drugega pa nikogar na svetu, — ti Nemci se ne sramujejo iskati si novih privržencev z izdajskim denarjem, z Judeževimi groši! Njim ni mar, da bi branili svojo dečo, ker ta ni v nevarnosti; Nemcem se povsod le predobro godi, ker že vlada pazi na to, da se jim kje ne stori kaj žalega. Njih nakana in delo je edino le to, da stegujejo svoje kremplje po slovenski deci, da iz slovenskih otrok, in to s pomočjo naše šolske uprave in učiteljev, napravljajo izdajice slovenskega národa, prave pravcate janičarje!

Svota posameznih podpor v omenjenem izkazu žal ni navedena. Tam stoji samo, se je li kaki šoli dala podpora za šolsko zgradbo ali v druge namene. V naslednjem navedemo imena vseh tistih šol, ki so dobile podpore v sramoten spomin tudi poznejšim rodovom! Za zgradbo šolskih hiš so dobile podpore šole: Brda, Borle, Šmohor; — Anabihl, Žrelec, Borovlje, Glinje, Golšovo, Karnski grad, Št. Jakob pod Celovcem; — Št. Lipš pri Mostiču; — Podklošter, Skočidol, Gozdanje, Lipa, Naborjet, Strmec, Vrata, Guštanj, Važenberg, Spod. Dravograd.

„Razne podpore“, t. j. za učila itd. so dobile šole: Brda, Borle, Goriče, Šmohor, Melviče, Št. Lorenc, Št. Pavel, Št. Stefan ob Zili; — Bistrica v Rožu, Borovlje, Frajdenberg, Glinje, Grabštanj, Trdnjavo, Celovec (!), Kotmaravas, Podljubelj, Bilčoves, Poreče, Radiše, Dholica, Št. Tomaž, Vetrinj, Ljubelj, Verovce; — Št. Lipš, Št. Jur, Mostič; — Podklošter, Plajberg, Domačale, Brnca, Skočidol, Rute, Loče, Lipaljavas, Lipa, Naborjet, Malošče, Podturje, Pontabelj, Predil, Rabelj, Rožek, Čače, Št. Jur ob Zili, Trbiž, Vrata, Ukve, Vrba; — Pliberk, Dobrlavas, Železna Kapla, Globasnica, Krčanje, Grebinj, Guštanj, Kotlje, Lipica, Možica, Libučje, Fara, Prevalje, Vogrče, Ruda, Švabek, Črna, Žitaravas, Št. Danijel, Šmihel nad Pliberkom, Št. Peter, Tinje, Orneče, Tunel, Velikovec, Djekše, Spodnji Dravograd.

To je imenik vseh tistih šol, ki so sprejele Judeževe darove. Žalost obide človeka, ko gleda to dolgo vrsto in bere vsa ta imena! Največji dobiček od teh darov imajo pač učitelji, in samo to je škoda, da v izkazu nočejo povedati, koliko od zgoraj naštetih svot je šlo naravnost v vedno prazne žepce raznih učiteljev! Saj vemo, kako so darovi nemškega „schulvereina“ častni darovi za politično delovanje in hujskanje učiteljev ob raznih volitvah!

Velike svote trosijo zakleti naši nasprotniki, da bi nam ukradli rodno našo zemljo. Národna dolžnost zahteva od nas, da branimo to zemljo z vsemi močmi, da se zanjo potegujemo odločno in požrtvovalno!

Osma božičnica v „Národni šoli“ v Št. Rupertu pri Velikovecu.

Kakor se ob kakem slovečem svetišču, ležečem na visoki gori, ob določenih časih zbira veliko število božjepotnikov, enako tudi národno svetišče koroških Slovincem, naša „Národna šola“, nahajajoča se na tako važnem mestu v središču slovenske podjunske doline, vselej, kadar se v njej obhaja kaka slavnost, privabi ogromno število svoj národ ljubečih rodoljubov in rodoljubkinj, ki prihitijo semkaj, da bi njihova srca ob ovem mladeniškem ognišču vnovič vzplamtela v ljubezni za mili naš materni jezik. Nad vse sijajno vršila se je tako letošnja osma naša božičnica. Udeležba je bila ogromna, blizo vsaka župnija podjunske doline poslala je semkaj svoje zastopnike, zapazili smo pa celo drage goste iz beljaške in celovške okolice in iz lepe rožne doline. Kar pa raznovrstnost slavnostnega sporeda zadene, točnost in dovršenost izvajanja posameznih njegovih točk, se mu mora reči, da letošnja božičnica tudi lansko zelo sijajno božičnico za veliko prekosi. Tudi letos smo napravili dvoje predstav. Prvo predstavo, katero smo dne 15. t. m. priredili za naše otroke, ste počastili v našo veliko veselje njihovi ekscelenci visokorodni gospod in gospa baron in baronica Pino, potem visokorodna gospa Erna pl. Mayrhofer-Grünbühel, soproga c. kr. okr. glavarja z otrokoma, c. in kr. stotnik g. Sertič, g. Cehner in g. kanonik Weiss. Tudi smo na ta dan več kmetskih družin povabili, da bi drugi dan bila manjša gnceča. Ali vkljub temu je bila drugi dan dné 16. t. m., ko se je vršila glavna slavnost, slavnostna soba prav tje do odra natlačeno polna občinstva. Celó za kulisami na odru smo morali

nekaterim gostom prostore odkazati. Slovenska duhovščina je bila častno zastopana po okroglo 20 gospodih, med njimi mil. g. stolni kanonik in kancelar Janez Vidovic iz Celovca in g. dekan Šimen Čemer iz Velikovca.

Gospod župnik Treiber pristréno pozdravi navzoče in razveseli jih z veselo novico, da je zgradba velike dvorane, ki se bo v prihodnji spomladi na tukajšnjem šolskem vrtu zidala in ki bo služila kot šolska telovadnica in ob enem kot slavnostna dvorana, popolnoma zagotovljena. Tudi v skrajni potrebi in bo širšim slojem našega naroda udeležba naših šolskih slavnosti omogočena. Ko smo za lansko božičnico samo v denarju dobili ogromno svoto 1020 kron darov, smo si mislili, da darežljivosti naših rodoljubov ni mogoče še višje napeti. Ali varali smo se, zakaj letošnji denarni prispevki so dosegli velikansko svoto 1149 K 49 v. Kaže se tedaj, da slovenska darežljivost za našo šolo nobene meje ne pozna, da koroški Slovenci našo „Národno šolo“ ljubijo, kot svojo očesno punčico in so za njo pripravljani vse žrtvovati. Tudi v blagu smo zelo veliko prejeli. Velika dobrotnica naše šolske mladine, visokorodna gospa baronica Pino, je nam podarila 36 žepnih rutic, 12 belih platnenih žepnih rutic, 12 zimskih robcev na glavo, 13 parov zapestnikov, 12 parov zimskih nogavic in 25 metrov barhonta za obleko. Vztrajna naša podpornica, slavna češka pisateljica g. Gabrijela Preissova v Pragi, je darovala 6½ metrov jako lepega zimskega sukna. G. Cehner, svečar v Velikovcu, je daroval svečice za božično drvo in zelo velik zaboj sladkarije za otroke. G. Mitterberger, krojač v Velikovcu, je nam naklonil 4½ metra zimskega blaga za dečke, gosp. Magnet, trgovec s papirjem, pa veliko kosov svinčnikov in pisalnih potrebščin. G. Čarf, kolarski mojster v Velikovcu, je poslal jerbasa lepih jabolk, kmet Habernik na Ruštatu jerbasa lepih hrušek, kmet Vrank pa je kakor vsako leto podaril lepo božično drvo. Z denarnimi darovi se je kupilo 474 metrov blaga, 25 parov zapestnikov, 22 ducatov žepnih rutic, razun tega pa veliko kap, nogavic in blaga za predpasnike in spodnjo obleko. Vsled te velikanske darežljivosti smo mogli 214 otrok prav bogato obdariti in sicer je dobilo celo obleko 74 otrok, novih čevljev se je razdelilo 53 parov, pa tudi drugi otroci so dobili po troje reči, kar je kateri najbolj potreboval. Gosp. župnik se v iskrenih besedah zahvaljuje vsem preblagim dobrotnikom na nedosežni njihovi darežljivosti. Naj bodi vsem ljubi Bog obilen plačnik!

Ob splošni pozornosti se začne izvajanje slavnostnega sporeda, ki je bil jako bogat in raznovrsten, zakaj nastopilo je 70 otrok, tako da je cela slavnost trajala tri ure in pol. Za slavnostnima govoroma so sledile deklamacije otrok vseh štirih razredov. Jako izvrstno so otroci svojo nalogo rešili. Posebno so se prikupili celo majhni otroci. Strmeti smo morali nad deklamovanjem šestletnih deklic Uršike Kasl in Zalike Partl, ki ste nastopili v zilski národni noši in ste deklamovali zelo naravno in neustrašeno, dasi še le tri mesece šolo obiskujete. Naravnost dovršeno sta pa deklamovala sedemletni deček Lipe Urbanc pesem „Zajec po zimi“ in osemletna deklica Rozika Rodler pesem „Prve snežinke“. Dasi so deklamacije dalje časa trajale, vendar ni bilo nobenega dolgočasenja, ker vmes so bili uvrsteni jako veseli prizori, ki so občinstvo naravnost očarali. Tako je nastopilo na odru devet celo majhnih deklic, napravljenih kot kuharice z belimi predpasniki in z lesenimi kuhaličami, ki so stopivše v polukrog prelepo opevale kuharična opravila. Na to se je nudilo nam še večje presenečenje. Med vdarjanjem na boben prikoraka na oder vojaški oddelek celo malih dečkov v vojaški opravi s papirnatimi čakami na glavi in opasnih z lesenimi sabljami. Pokažejo kaj znajo. Načelnik zaukazuje: „Tri korake naprej, stopaj! — Na levo, na desno krenite!“ Vse so dečki pravilno in točno izvršili. Na to načelnik izvrstno deklamuje pesem „Mladi vojaki“. Konečno celo krdelo med dviganjem lesenih mečev navdušeno zakliče „hura!“ in zopet pravilno vojaško odkoraka. Mlade kuharice in vojaki želi so pri poslušalcih burno odobravanje.

Posebno pa je navduševalo občinstvo prekrasno petje, ki se je izvajalo med posameznimi točkami. Dovršeno kakor vselej je pel tukajšnji cerkveni zbor pesmi „Oj Detece iz nebes“, „Domovina mili kraj“ in „Slovan“. Krasno ste predstavljali in peli gojenki Zofka Škarja in Rozalija Skruba samospev „Sarafan“. Naravnost zmagovit utis ste pa napravili národna pesem „So ptičice zbrane, v planinco leté“ in Nedvedova „Pozdravljam te gorenjska stran“, kateri so izvrstno peli naši otroci ob enem s cerkvenim zborom. To so pesmi, ki so prav iz národove duše vzete in dvignejo tudi slednjega zapanca iz národne mlačnosti.

Središče naše lepe slavnosti ste pa zavzemali igri „Sv. Neža“ in „Dr. Vsezna! in njegov sluga Štipko Tiček“. Namesto jedne daljše igre predstavljali ste se letos ovi dve krajši igri, prva versko-resne, druga veselo-šaljive vsebine. Prvo

igro je predstavljalo 13 otrok iz 3. in 4. razreda. Za igro „Sv. Neža“ so č. sestre za vsako osebo celo novo, prav po starorimskem kroju napravljeno, naravnost krasno obleko omislile. Junakinja ove igre je znana rimska devica sv. Neža, potomka starorimske družine Fulvijevcev, ki je l. 304 v Rimu umrla mučeniške smrti. Pretor (najvišji sodnik) v Rimu, Simforjan (Matija Lušin), krasno oblečen v dolgo, z dragocenim krasotičjem obšito rimsko obleko rumene barve in ogrnjen z rdečim plaščem, in njegova žena Klavdija (Ana Hafaer) v dragoceno obleko vijolične barve oblečena, sta si namenila sv. Nežo (Micka Volavčnik) za ženo svojemu sinu. Simforjan je vzor rimske pravicoljubnosti, samo proti svoji ženi je preveliko prijenljiv, ali njegova žena Klavdija je silno zagrizena neverka, ki smrtno sovraži kristjane. Ali Neža, krasno v celo belo oblečena in z modrobarvanim plaščem ogrnjena, naravnost vsako snubitev odkloni, češ, da je svoje srce že drugemu neskončno plemenitemu ženinu izročila. Ko Nežo pretorjeva sužnja Serva (Micka Kramer) ovadi, da je kristjana, tedaj skušata Simforjan in Klavdija najpoprej z dobrim, potem s pretenjem s smrtjo, Nežo od krščanske vere odpraviti, ali zaman. Neža ostane trdna. Tudi ko pretor pokliče Nežino mater Lucino (Rozalija Einspieler), ne opravi nič, ker Lucina Nežo le še bolj v veri potrdi. Potem pokliče pretor Vestalke, rimske device in duhovnice malikunje Veste. Vestalke Emilija (Barbika Štih), Favstina (Micka Roblek) in Lucila (Mihaela Muri) v zelo lepo rumenobelo obleko s širokimi rokavami oblečene pa tudi nič ne opravijo proti Neži, nasprotno se dve, Favstina in Lucila, pokristjanite. Konečno poskušajo še tri posvetno misleče rimske deklice Jukunda (Regina Rabič), Libora (Micka Volbank) in Superba (Lizika Muhar) Nežo pregovoriti, ali Neža ostane stanovitna, največjo nadležnico Superbo vdari angelj (Ana Lipold) s slepoto. Neža jo čudovito ozdravi in Superba postane tudi kristjana.

Zdaj sledi dogodek za dogodkom. Simforjan se vendarle uda svoji ženi in obsodi Nežo v smrt. Ali kako lepo se Neža maščuje, umirajoča še sprosi Simforjaninemu obolelemu sinu ozdravljenja. Ta postane celo kristjan in vsled tega ga vržejo v ječo. Simforjan ima vsled obsodbe Nežine silno slabo vest. Zagrizena Klavdija, ko čuje, da je sin kristjan postal, sama sebe usmrti ter si namreč vrat prereže. Simforjan odloži pretorjevo čast in se potrt po ovih strašnih dogodkih umakne v samoto. Ob enem zgubi Nežina mati Lucina še zadnjo svojo hči Emerencijano (Micka Kobentar), ki, ko moli ob Nežinem grobu, od morilčevega kamna zadeta umrje v maternem naročju. S tem ginljiva igra konča. Otroci so si to igro izvrstno naučili in jo res dovršeno predstavljali. Igra je napravila na poslušalce najglobokejši vtis, tako da so bili do solz ginjeni. (Konec sledi.)

Dopisi.

Hodiše. (Pogreb.) Dne 20. dec. je v Gospodu zaspal naš cerkovnik p. d. Janez Modrič, katerega smo vsi spoštovali. Star je bil 70 let in službo cerkovnika zvesto opravljal 30 let. Veliko prijateljev ga je spremljalo do hladnega groba. Da so ga ljudje spoštovali je pokazal njegov pogreb; prišli so od vseh krajev. Tudi pevci so mu zapeli nagrobnico. Vodil jih je Jožef Jäger, organist iz Breze. Naj počiva v miru!

Dholica. (Občinska volitev.) To pot pri volitvi za našo občino žal še nismo zmagali, ker pač nimamo na razpolago tistih pripomočkov, kakor jih imajo vladajoči liberalni kričači. Kako so postopali, kaže med drugim sledeče: Dne 18. decembra se je podalo več mož po glasovnice. Na mesto glasovnic pa so dobili od tajnika po ukazu župana odgovor, da se bodo glasovnice razdelile šele na dan volitve; to seveda je veljalo le za našo stranko, nasprotniki so jih še prej imeli. Pritožili so se možje na glavarstvo in pojasnili, kako čudno naš župan postave glede občinske volitve spolnuje, § 24. člena ne pozna. Da pri takih razmerah ni mogoče priti do zmage, je jasno. Dne 21. decembra je bila volitev. Nasprotniki so po velikanskem naporu in groznem pritisku zmagali. Tukaj se je pokazalo, kakšno moč ima pišča. V tretjem razredu so nam pooblastila dala smrtni udarec. Posestniki iz Dholice so se izvrstno držali. Pokazali smo, da je nas vendar še veliko. Žalostno je, da so med nami možje, ki dano besedo snedó. — Razmerje glasov je bilo sledeče: V prvem razredu se nismo volitve udeležili; v drugem so dobili nasprotniki 24 in mi 16, v tretjem nasprotniki 97 in mi, žalibog, samo 51 glasov, ker so razni volilci pooblastila nasprotnikom dali in naša preklicali. Edino ta pooblastila so nas vrgla.

Podgora. (Vžigalice.) Kamor se ganeš ali greš in kjer poprašaj, nikjer ne dobiš národnega blaga ali vidiš slovenskega napisa, bodisi cikorijska, svinčniki ali vžigalice. Za zgradbo konsumnega društva v Borovljah so dobili denar v slovenski

Pac Bauerno...
tere se prodajajo...
podpiraj nasprotnika...
Tako tudi v drugih trafikah...

Brdo ob Zili. (Čudne národne)

Najstarejša dva, ki sta umrla letos v tukajšnji hiši, sta brata Janez in Anton Druml. Starejši Anton Druml rodil se je 11. januarja 1815, umrl pa je 20. decembra 1903, tedaj skoraj 89 let star. Rodil se je tukaj na Brdi, kjer je bil pozneje posestnik, umrl pa je kot gost v sosednji Veliki vasi. Videl je že tretji svoj rod ter je bil po jeziku Slovenec. Njegov brat Janez rodil se je 19. junija 1818; pri svojem delu prišel je pozneje med tuje ljudi, postal je po svojem jeziku Nmec, umrl pa je v svoji domači hiši dne 28. aprila 1903. To je lepa podoba tukajšnjih národnih razmer, pa tudi lepa podoba zadnje občinske volitve. Domačin, brat Slovenec, propada, brat njegov — Nmec po duhu — pa s tujo pomočjo zmaga. Navesti hočem še podoben slučaj. V neki hiši tukajšnje fare živi star mož, Štefan Pip po imenu. Rodil se je 30. okt. 1816, po rodu je Slovenec. Njegova hči, ki je podedovala po njem posestvo, vzela je moža iz bližnje, na pol nemške strani, ki seveda že zdaj nemški govori. Ta je omenjeno posestvo tudi že oddal svojemu sinu, ki je Slovenec in kateri se je že oženil in ima tudi že otroke. V tej hiši najdemo tedaj ob enem tri gospodarje; prvi in tretji sta Slovenca, drugi pa je Nmec. Podobnih slučajev imamo tukaj že dosti in jaz sam sem slišal neko mater praviti, da se z mlado gospodinjo, rojeno Nemko, ne morete razumeti.

Zabnice. (Občinske volitve.) V nedeljo 20. dec. smo imeli občinske volitve. Že naprej smo vedeli, da propademo, ker večina je na strani liberalcev. V nedeljo je volil II. razred, udeležba velika, liberalci so vse skupaj spravili, kar so dobili, imeli so veliko pooblastil od vdov, s katerimi so končno zmagali. Volili so moze liberalne stranke; izvoljeni so pristni liberalci, nemškutarji, najhujši nasprotniki cerkve kakor tudi slovenskega jezika. Upali smo, da zmagamo v I. razredu, a žalibog, varali smo se. Nekateri naši so volili nasprotnike, eden je izostal in g. nadučitelj Stres, na katerega smo se zanašali, je nam obrnil hrbet in volil liberalne nemškutarje. V odboru imamo le tri svoje. Ako ni nadučitelj hotel z nami voliti, ostal naj bi bil kot rojen Slovenec doma. A največji nasprotniki so pa ravno tisti ljudje, ki imajo poletni na svetih Višarjih svoj zaslužek in takorekoč samo le od cerkve živijo, a ravno ti so največji nasprotniki cerkve in duhovnikov! Sram jih bodi!

Važenberg. (Oddaja lova.) Pri zadnji občinski seji je naš občinski odbor sklenil s 13 proti 5 glasovi, da se odda lov velike važenberške občine licitacijskim potom po posameznih davčnih občinah, ne pa kar pod roko Velikovčanom. Pri prejšnji seji se je sklenilo ravno nasprotno. Natančnejše poročilo o zadnji seji sledi; prav zanimivo je bilo. Licitacija na lov se vrši v nedeljo dne 3. januarja 1904 ob 1. uri pri Laureju v Šmarjeti in sicer za davčne občine: Tinske in Šmiheljske Rute 140 K, Mrzlavoda 120 K, Koš 120 K, Trušnje 30 K, Ruštati-Črnigrad 70 K, Rakole 80 K, Telenberg 40 K, Mali Št. Vid 60 K in Važenberg 120 K. Torej pridite prijatelji lova! Vadjuma je 10%. Ne trdimo, da bi Velikovčani ne smeli imeti lova, če pa ga hočejo imeti, naj ga tudi plačajo, da občina kaj pridobi. Kmetje, bodite trdni!

Krčanje. (Razno.) Po trimesečnih počitnicah začela se je pri nas zopet šola. Dobili smo novega učitelja g. Jožefa Drescher. — Dne 7. t. m. imeli smo, kakor ste že poročali, v Grebinju občinsko volitev, katere se je udeležilo izvanredno veliko volilcev, vključno prav neugodnemu vremenu. Agitacija in pritisek od nasprotne stranke, na čelu ji gosp. dr. med. Maruschitz in nadučitelj (!) Rohrmeister, ki so se združili s socijaldemokrati, je bila do skrajne meje. Letali so že precej časa pred volitvijo po kajžah in lovili pooblastila, pa vse zastonj, — zmagali smo z veliko večino. Le v I. razredu je dobil en nasprotnik milost treh naših volilcev, da je prišel v odbor. O g. dr. M. bi se moglo še marsikaj poročati, pa za sedaj mu še prizanesemo, da se po volitvi vsaj malo odpočije; toliko truda, — pa zastonj, — kje je plačilo? Take in enake misli ga še mučijo noč in dan.

Mohliče. (Največja laž.) Bledetave „Freie Stimmen“ z dne 24. dec. prinašajo z Mohlič največjo laž, kar jih je svet že kdaj videl. Četudi smo obljubili na neslanosti omenjenega lista ne več odgovarjati, vendar to moramo omeniti, da je resnicoljubni (?) mohliški dopisnik, ki je „Miru“ očitil laž (ki pa je bila le pomota), izlegel tako debelo, da so jo „Fr. St.“ komaj zanesle v javnost. Strmimo, v Mohličah je našel dopisnik samo še 3, reci cele tri Slovence. Dober tek bralcem tega lista, ki take „tovste“ požirajo! Mi pa razpisujemo dopisniku 1000 K nagrade, katero dobi takoj, ko nam

M. Šk. P. Dreier-A. Dr. Danour, Francejeva kramarica; J. Pušl, borovski mlinar; Dreier-Kogelnik in L. Gros, Jelenova mati v Vogljah, Lenartovi v Sopotici 3 krone. Po 2 kroni so darovali: Holcer Pavel, Jos. Dreier-Tumpic, Kastrun-Kolar, Jurij Lesičnik-Kavčič, Blaž Peternel-Zavit, Klein-Hudej, Jakob Nuart-Habner. Blaž Lebar-Auštin 1 krono 80 vin., Janez Rozman-Kovač 1 krono in mizar Janez Omač 60 beličev. Usmiljeni Jezus, kateremu smo pripravili sedaj v Št. Juriju v tabernakeljnu kolikor toliko dostojno prebivališče, poplačaj in povrni obilo vsem dobrotnikom naše cerkve. Tudi v Malem Št. Vidu, kjer so si pred par leti popravili cerkev, kjer jim je Oswald, sedanji cerkveni ključar, iz svojega dal napraviti nove orgle in kjer so lansko leto dobili nove stole, tudi tam hočemo prihodnje vigredi od zunaj očediti cerkev.

Prevalje. (Razno.) Edino slovensko društvo za delavce na Koroškem v Prevaljah krepko deluje v blagor svojih udov. Taisto ima svojo knjižnico, iz katere se je tekoče leto izposodilo lepo število nad 1200 knjig. Tudi naša mladina ne spi že dolgo več narodnega spanja. Mladeniško in deklisko društvo, ki sta izmed najstarejših na Slovenskem, delujeta sicer tiho, a vztrajno v probujo mladine. — Našega g. kaplana bi sociji najrajše pohrustali, ker noče tako pridigovati, kakor bi radi rdeči bratci. Da bi jim le fant v želodec ne obležal! — Dne 17. t. m. oglasilo se je na Prevaljah tamburaško društvo „Javor“ iz Karlovca. Priredilo je koncert, ki je bil precej dobro obiskan, čeravno smo o prihodu dragih bratov precej pozno zvedeli. Ta večer nam ostane še dolgo v spominu. Društvo je na potu v Berolin.

Darovi.

Za „Učiteljski dom“ so darovali: G. J. Kolarič 10 K, g. J. Boštjančič 20 K. Iz zapuščine g. A. Ledvinka 20 K, g. Grafenauer nabral 22 K 10 vin., g. Al. Hutter 10 K, g. J. Kindlman 4 K, g. Fr. Volavčnik 20 K, g. S. Greiner 10 K, g. J. Maierhofer 10 K, g. J. Fritz 5 K, g. J. Strojnik 2 K, g. A. Tovel 2 K. Skupaj 133 K 10 vin. Lepa hvala!

Novičar.

Na Koroškem.

Naš odvetnik gosp. dr. Janko Breje daje strankam brezplačno pojasnila o občinskem volilnem redu, za reklamacije, pritožbe itd. Slovenci, poslužite se te prilike in storite pri občinskih volitvah vseskozi svojo dolžnost!

Kri je tekla pri občinskih volitvah v Globasnici. Nemčurska „fakinaža“ se je s pestjo znosila nad Slovenci radi častne slovenske zmage. To je „kultura“, s katero hočejo nasprotniki „osrečiti“ Slovence. Fej! — Tudi na Dholici so nasprotniki enega naših do krvavega pretepli.

V Selah so Slovenci častno zmagali v drugem in tretjem razredu, prvi je ostal nemčurjem.

Zopet eden! Slovenski učitelji gredo s Koroškega radi nasilstev, katere morajo pretrpeti v sedanjih kričečih šolskih razmerah na Koroškem. Kakor znano učitelja gg. Mencin in Koschier že delujeta na Štajerskem, a sedaj je šel za njima tudi g. Jurij Lulek, dosedaj učitelj-vodja na Suhi, ki je premeščen kot učitelj v Makole. Kako se bo Palla opravičeval v prihodnjem deželnem zboru?!

Duhovske zadeve. Razpisana je do dne 23. januarja župnija Žitaravas.

Osebnosti. Gg. Ožbolt Ilavnik z Reberce in Alojzij Ehrlich iz Žabnic sta dovršila svoje študije in vstopita kot praktikanta pri deželnem sodišču v Celovcu. — V Šmohorju je umrl dne 23. t. m. tamošnji c. kr. notar g. Bračko, star 45 let. — Povodom pomožnih del vsled zadnje povodnji so bili od cesarja med drugimi odlikovani: Deželni poslanec K. Ghon v Beljaku je dobil red železne krone III. vrste; dež. poslanec Dreyhorst v Trbižu viteški križec Fran Jožefovega reda; župnik Fr. Vacha v Malti zlati zaslužni križec s krono; župana Fran Ehrlich v Ukvah in M. Fischer v Šmerčah zlati zaslužni križec; učitelj M. Payer v Naborjetu srebrni zaslužni križec s krono. — Za župana v Pliberku je izvoljen gosp. Nik. Girardis.

Fr. Meskova, zapuščina v Št. Danijelu nad Pliberkom, ki se je že takoj s prvim svojim spisom tako priljubil slovenskemu občinstvu, da ga isto smatra sedaj gotovo za enega izmed najboljših slovenskih pripovedovalcev. Globoki čut, ki veje iz vsake njegove črtice, gorko rodoljubje in oni bujni jezik mora očarati vsakogar. Knjiga je izšla v zalogi knjigotržnice Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani ter stane 3 K 50 v. Toplo priporočamo to knjigo vsem rojakom. — „Mali vitez“, roman slavnega poljskega pisatelja Henrika Sienkiewicza, ki je izhajal v posameznih zvezkih v isti založbi, je sedaj popoln. Prevod je dober, gladek, čita se prav prijetno. Okrašen je tudi s podobami. Knjigo prav toplo priporočamo našemu občinstvu, katero bo gotovo rajši seglo po nji, kakor po kakem slabem prevodu nemških romanov. — „Glasnik najsvetejših src“, ki vrši prelepo nalogo: širiti in množiti češčenje presv. Jezusovega srca zajedno s češčenjem deviškega Marijinega srca toplo priporočamo Slovincem v obilno naročbo. Ta list je najcenejši vseh slovenskih listov; stane namreč 80 vin., a vsak naročnik je deležen vsaki mesec najmanj pet sv. maš, katere opravlja njegov gospod urednik v romarski cerkvi na Brezjah in v župnijski cerkvi v Mošnjah. Kdor jih naroči deset, dobi en list za nameček. Uredništvo je v Mošnjah, p. Radovljica. — „Iz raznih stanov.“ Speval Taras Vaziljev. Z dodatkom „Urban iz Ribnice“. Tako je naslov drobnih knjižic, ki jo je izdalo društvo za pripravniški dom v Ljubljani in v kateri so dokaj mične pesmice, opevajoče posamezne stanove.

Gospodarske stvari.

Nekoliko zdravstvenih opombic.

1. Dihajte skozi nos. Če po zimi na mrzlem zraku mnogo govorite, ali če udihujete na ustna hladni zrak, prehladite se kaj lahko in začnete kašljati. Tudi ni zdravo po leti udihavati vroči in s prahom napolnjeni zrak. Torej dihanje po mogočosti skozi nos, kajti on greje in čisti zrak in ohranjuje s tem vaše zdravje.

2. Jejte jabolka. Kdor je rad jabolka, tisti navadno lahko prebavlja in ga v želodec ne tišči; v ta namen je posebno priporočljivo pojesti jedno jabolko zvečer, predno se gre v postelj. Za razdražljive (nervozne) ljudi so jabolka velike zdravstvene vrednosti, ker pomanjšajo in potolažijo nervoznost.

3. Skrbite za zdrave zobe. Brez zdravih zob ni pravega zdravja. Zobje morajo hrano drobiti, da jo potem želodec lažje prebavi. Če niso zobje zdravi in če jih sploh ni, potem želodec kaj rad oboli, ker se preveč muči pri prekuhanju neprežvečene hrane. Kdor je ostal brez svojih zob, tisti naj si omisli umetne, če le količkaj more. Da vam pa ne bodo lastni zobje opešali, ravnejte se po tem-le: Po vsakem jelu izperite zobe z mlačno vodo; trebite jih samo z gosjim perjem ali z lesenimi zobotrebnički; peresa, noževi, igle in sploh kovinske stvari so za to škodljive. Z zobmi ne drobite orehov, lešnikov in drugih trdih rečij. Ne jejte in ne pijte niti prevročih, niti premrzlih jedij in pijač. Kdor čisti zobe z zobno ščetko, tisti naj si nabavi mehko, ali nikoli ne pretrde ščetke; z njo naj ne čisti samo zunanjo stran zob, ampak tudi notranjo in tisto, s katero hrano žveči. Najbolje in tudi najceneje sredstvo za čiščenje zob je stolčena kreda, vsaj do danes ne poznajo zobozdravniki boljšega čistila. Vse druge „praške in vode za zobe“ pustite na miru, ker bi utegnili zbog svojih kemičnih sestojin lahko škoditi.

4. Ne kašljajte po nepotrebnem. Človek res ne bi verjel, koliko moč imajo te besede, če se jih strogo držimo. Človeku je treba dobre in trdne volje, da ne kašlja, če ga enmalo žgače v grlu. Ko se je nekoliko časa premagal, potem kašelj sam od sebe izgine. Poznal sem moža, ki še dandanes živi tam nekje pri Beljaku, ki ni pustil svojemu nekoliko prehlajenemu dečku kašljati. No, drugi dan pa dečka ni več šegetal po grlu. To sem bral tudi v nekem zdravniškem listu. Seveda mora človek včasih, če je prehlajen, pri najboljši volji kašljati, ali tisto pokašljivanje se mora preprečiti, ker to se izvršuje le bolj iz navade. Torej je kašelj po mogočosti zadržavati.

uri popoldne v „Narodnem domu“ v Št. Jakobu v Rožu po navadnem vspredu. K obilni udeležbi vabi najljubneje odbor.

I. koroško tamburaško društvo »Bisernica« v Celovcu izreka vsem svojim ljubim dobrotnikom, podpornikom, in članom s tem najpristranejšo zahvalo za blagohotno podporo v pretečenem letu, ter kliče iz dna srca: **Veselo in srečno novo leto!**

Loterijske številke od 26. decembra 1903.

Trst	38	40	85	44	29
Linc	28	77	84	67	21

NAZNANILA.

Častna izjava.

Jaz podpisani **Andrej Koschutnik**, nadučitelj v Trdnjvasi, obžalujem, da sem dne 11. septembra t. l. o priliki nekega prepira Martina Kordaša p. d. Kropfa, posestnika v Medgorjah, z raznim predbacivanjem razžalil. Dotične razžalitve in predbacivanja s tem javno prekličem.

Andrej Koschutnik.

BRUSNICE (Preiselbeeren) zelo fine, s sladkorjem vkuhan, izvrstnega okusa, pošiljatev s 5 kg 6 K 40 v. — **Pravi naravni malinov sok**, gosto s sladkorjem vkuhan, 5 kg samo 7 K. — **Kompoti** (vkuhe) za polnjenje krofov in družega peciva itd.; marelični, jagodov, ribezljev in malinov kompot, se pošiljajo v elegantnih pločevinastih loncih, 4 kg netto, ali več vrst na željo v enem zabojčku za 7 K proti povzetju ali če se denar pošlje naprej. — Za obilo naročbo se priporoča **Bohumil Beneš, Police n. Metuji.** (Česko.)

Kaj je novega?

Kdor hoče zvedeti najnovejše svetovne in domače vesti, naj čita tržaški dnevnik

„Edinost“

ki izhaja od 15. novembra 1903 naprej ob 5. uri zjutraj.

„Edinost“ je edini slovenski dnevnik na slovanskem jugu, ki izhaja zjutraj in po 7krat na teden (tedaj tudi ob nedeljah in praznikih).

„Edinost“ prinaša zanimive novice iz tujih in domačih krajev.

„Edinost“ prinaša v podlistku izvirne romane ali prevode slovanskih in drugorodnih romanopiscev.

„Edinost“ prinaša najnovejše zanesljive trgovinske vesti in borzne sklepe o valutah, efektih, kolonijalih in žitih.

„Edinost“ se razpošilja s prvimi jutranjimi vlaki iz Trsta ter jo sprejmejo naročniki po vseh slovenskih krajih **isti dan** ko izide, tako n. pr. v Ljubljani in Pulji in na Reki opoldne, v Gorici ob 9. uri zjutraj, v Št. Petru pred deseto uro zjutraj, v Celju ob 2. uri popoldne, v Novemestu ob 4. uri popoldne itd.

„Edinost“ stoji na strogo narodnem stališču, se ne bode vtikala v strankarske boje ter se bode kolikor mogoče izogibala osebnostim.

„Edinost“

stane na leto pošiljana po pošti 12 gld. (24 kron), pol leta 6 gld. (12 kron), 3 mesece 3 gld. (9 kron).

Pozor! Na zahtev se pošilja list 7 dni brezplačno na ogled!

Naslov: **Uprava „Edinosti“, Trst.**

št. 440...
 št. 440 (zadrugi) v Vipavi zato, ker je pod nadzorstvom župnika-dekana v Vipavi. — Razpošilja se od 56 litrov naprej čisto belo vino od 42 do 50 kron za 100 litrov **loko kolodvor Postojna**. Rdeče hribovsko namizno vino po 30 kron. — Vino je jako milega okusa, ker je npravljen po novem francoskem načinu. — Večje množine se zaračunijo nekoliko ceneje. — V zalogi so tudi finejša sortirana vina, kakor kraljevina po 50 K, pinela po 55 K, beli burgundec in laški rizling po 60 K ter stara buteljska vina, renski rizling in beli burgundec.

Cena vžigalic:

1 orig. zaboj s 500 zavitki (normal) K. 48.—
 franko Ljubljana, 2% popusta.

Iv. Perdan, Ljubljana.

Iv. Perdan, Ljubljana.

1 orig. zaboj s 500 zav. (Flaming) K. 52.—
 franko Ljubljana, 2% popusta.

Prodá se lepa kmetija,

ki obsega 36 oralov, 332□ sežnjev svetá; med tem je čez 24 oralov gozda, z enonadstropno hišo, gospodarskim poslopjem, obokan hlev, vsa poslopja v dobrem stanu, polje dobro obdelano, na lepem kraju blizu deželne ceste, 3/4 ure od Vetrinja v občini Hodiše. Več pové Mat. Prosekar, posestnik v Kotmarivasi, pošta Kotmaravas na Koroškem.

Ph. Mayfarth & Comp.

Tovarna za kmetijske stroje, livarne in fužine na par,
na Dunaju, II/1, Taborstrasse 71.

Ilustrovani ceniki zastoj. — Zastopniki in prekupci se sprejmejo.
 Dopisuje se tudi v slovenskem jeziku.

Stanje hranilnih vlog:
16 milijonov kron.

Rezervni zaklad:
nad 370.000 kron.

Mestna hranilnica ljubljanska

na Mestnem trgu zraven rotovža

sprejema hranilne vloge vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in jih obrestuje

po 4%

ter pripisuje nevzdignjene obresti vsakega pol leta h kapitalu. Rentni davek od vlož. nih obresti plačuje hranilnica sama, ne da bi ga zaračunila vlagateljem. Za varnost vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in vso svojo davčno močjo. Da je varnost vlog popolna, svedoči zlasti to, da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar maloletnih otrok in varovancev.

Denarne vloge se sprejemajo tudi po pošti in potom c. kr. poštne hranilnice.

Posoja se na zemljišča **po 4 3/4% na leto**. Z obrestmi vred pa plača vsak dolžnik toliko na kapital, da znašajo obresti in to odplačilo ravno **5% izposojenega kapitala**. Na ta način se ves dolg poplača v 62 in pol leta. Ako pa želi dolžnik poplačati dolg z obrestmi vred na primer v 33 letih, tedaj mora plačevati **na leto 6% izposojenega kapitala**.

Posoja se tudi na menice in na vrednostne papirje, in sicer **po 4 1/2% do 5%**.

Ozira vredno!

Podpisana trgovka na Rudi namerava napraviti

razprodajo

svoje velike zaloge **mešanega blaga** vseh vrst, in je zato prosila za dovoljenje obrtne oblasti, ker se hoče vsled starosti in bolehnosti trgovini čisto odtegniti. Že danes razprodaja raznovrstno blago po zelo znižanih cenah, ceneje kakor pri vsaki drugi **razprodaji**.

Ruda, dné 28. decembra 1903.

Marija Mauchler.

<p>Prodaja po izvornih tovarniških cenah vsled predležečega tovarniškega cenika.</p>	<p>Glavna zaloga za Guštanj: Rudolf Brundula, trgovina z mešanim blagom. Prevalje: Rajmund Zimmerl.</p>	<p>Vsaka res praktična gospodinja, ki dobroto steklenine (emajlnih posod) sodi ne le po čisti zunanosti barve, marveč edino le po merodajni trajnosti, trpežnosti v uporabi in nizki ceni, kupuje danes izključno le sivo postekleneno (emajlirano) secesijsko emajl-posodo za kuhanje komanditne tvrdke P. Westen, Požun-Ligetfalu.</p>	<p>Glavna zaloga za Žel. Kaplo: Adolf Pribel, trgovina z mešanim blagom. Črno: M. Punzengruber, trgovina z mešanim blagom.</p>	<p>Prodaja po izvornih tovarniških cenah vsled predležečega tovarniškega cenika.</p>
--	--	--	---	--

Podružnica ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Aksijski kapital K 1.000.000.

kolodvorska cesta št. 27.

Podružnica v Spljetu.

Kupuje in prodaja vse vrste rent, zastavnih pisem, prioritet, komunalnih obligacij, srečk, delnic, valut, novcev in deviz. Promese izdaja k vsakemu žrebanju.

Zamenjava in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in vnovčuje zapadle kupone. Daje predujme za vrednostne papirje. — Zavaruje srečke proti kurzni izgubi. Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije. Eskompt in inkasso menic. — Borzna naročila.

Denarne vloge sprejema v tekočem računu ali na vložne knjižice proti ugodnim obrestim. Vloženi denar obrestuje od dne vloge do dne vzdiga. Promet s čeki in nakaznicami.